

PROTOPIATUL ORTODOX BACĂU ÎN DOCUMENTE INEDITE DE ARHIVĂ

Dimitrie-Ovidiu Boldur

Ierarhia rangurilor și a funcțiilor clericale din biserica ortodoxă a suferit modificări și completări, de la înființarea Mitropoliilor și până în zilele noastre. Reglementările, cuprinse în statutul actual al Bisericii Ortodoxe Române, prevăd că protopopul unei protoierii este responsabil pentru un anumit teritoriu în cadrul eparhiilor bisericești. Interesante, la sfârșitul secolului al XIX-lea și în întreg secolul al XX-lea, sunt dispozițiile emise de protopopiatele ortodoxe, atestate, la rândul lor, în această perioadă.

Un prim document de arhivă inedit, pe care-l supunem atenției, reprezintă, în fapt, „Adresa cu numărul 1098, din 5 noiembrie 1898 din partea Protoieriei județului Bacău”, prin care parohilor bisericilor ortodoxe¹ li se comunică:

„1) Ca în predicile ce sunteți obligați a face în zile de Duminici și Serbători, să sfătuiți cu blândețe pe credincioși, a nu mai cumpăra și aduce la biserică lumânări de ceară falsificată, care strică pictura bisericilor și vatămă sănătatea publică, prin fumul ce produc, și

2) Vă veți înțelege și cu D-nii Epitropi de a nu mai procura pentru pangarele bisericilor respective, de cât lumânări de ceară curată înlăturând din mucurile de ceară, ce se strâng în biserică pe acele, pe care bănuiesc că n'ar fi de ceară curată”².

Și un altul, din a doua jumătate a secolului al XX-lea, aparținând Protopopiatului Ortodox Bacău, pe baza unei adrese primite de la Comisia de Pictură Bisericească:

„Urmare adresei nr. 5546/1965, a Departamentului Cultelor, avem onoare a vă face cunoscut că pentru o mai ușoară și urgentă studiere de către forurile competente a documentației privind monumentele istorice recunoscute ca atare și bisericile zidite până la data de 1835 și [care] nu sînt declarate monumente istorice, toate devizele privind aceste categorii de monumente, vor fi trimise în număr de 7 exemplare, pentru a se aviza asupra lor de către Comisiunea de Pictură Bisericească, celelalte devize care nu fac obiectul celor menționate mai sus, vor fi trimise, ca și

¹ Documentul este trimis, în mod expres, către Parohia „Sfântul Ioan” Bacău, dar „modelul” adresei de mai sus a fost expediat tuturor bisericilor care funcționau, la acel moment, atât în orașul Bacău, cât și la nivelul Episcopiei Romanului.

² DJANBacău, **Fond Parohia „Sfântul Ioan” Bacău**, Dosar nr. 1/1898, f. 8.

până acum în 4 exemplare.

Devizele, în afară de celelalte date cunoscute, trebuie să conțină neapărat data zidirii monumentului și categoria respectivă.

Președinte,

Episcop Visarion Ploieșteanu

Vicar Patriarhal

Consilier administrativ,

Pr. Ștefan

Pt. conformitate,

M. Grosu

(Episcopia Romanului)³.

Trecând peste unii termeni arhaici din primul document sau peste „limbajul de lemn” specific celui de-al doilea, deși nu par a avea vreo legătură între ele, cele două documente fac trimitere la condițiile în care, la sfârșitul veacului XIX, nu era acceptată „arderea lumânărilor de ceară falsificată” pentru a nu dăuna „picturii bisericilor și sănătății publice”. Și, pe de altă parte, evidențiază importanța măsurilor luate anterior, prin documentația care se realiza de către „Comisiunea de Pictură Bisericească”, pentru recunoașterea edificiilor religioase ca monumente istorice.

The orthodox Deanery Bacau in inedited archive documents

Summary

The archive documents referring to the evolution of religious life in Romania, during the last centuries, presents a multitude of problems of chronological, linguistic, artistic, religious, architectural or other nature. The clerical provisions issued on the level of the Patriarchy, Mitropoly, Archiepiscopacy or Episcopacies can still be found in various archives, thus offering us the possibility to have them processed and interpreted.

³ DJANBacău, **Fond Protopopiatul Ortodox Bacău**, Dosar nr. 4/1965 (Răspunsuri la chestionare privind istoricul parohiilor), f. 18.